Anul al 55-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Nr. 244 Joi 8 Septembrie 1938
12 Pagini P IIII

Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

ABONAMENTE
IN ŢARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 360 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

UNIVERSUL

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

ABONAMENTE
IN ŢARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
şi UNIV. LITERAR câte
220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
şi UNIV. SPORT
câte 500 lei

DIRECTOR
ŞI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Baza navală dela Taşăul

După încheerea păcei s'a pus în discuţie amenajarea unei baze navale, atât de necesară marinei noastre de război, care nu mai poate folosi portul Constanţa multă vreme, din cauza numărului crescând al vaselor comerciale. Pe de altă parte, un port maritim, ce a fost construit numai în scop comercial, pentru adăpostirea vaselor de comerţ şi a celor de pasageri şi care dispune de silozuri, magazii şi hangare necesare cerealelor, mărfurilor şi vitelor; de o gară maritimă cu reţeaua sa de linii ferate şi de şosele, de instalaţii pentru exportul petrolului, de platforme acoperite etc., nu poate fi folosit şi de vasele de război.

Cum traficul portului Constanţa, după încheerea păcei, este în continuă creştere, — dela 610.904 tone în 1923, la peste 6 milioane tone în 1934 se înţelege dela sine nevoia construirei unei baze navale şi deci a unui port militar, care să adăpostească vasele de război şi să dispună, pe lângă o adâncime şi o suprafaţă mai mare, de un basin-şantier pentru reparaţiile lor, spre a nu fi nevoiţi, ca până acum, să trimitem vasele noastre în şantierele străine şi de toate instalaţiile moderne.

S'a propus, pentru construirea unei baze navale lacurile Mangalia, Techirghiol, Taşaul, sau Razelm.

Cum Mangalia şi Techirghiol sunt staţiuni balneo-maritime de primul ordin, iar lacul Razelm e în apropiere de Delta Dunărei, s'a ales lacul Taşăul, care îndeplineşte toate condiţiile cerute pentru o bază navală, prin situaţia sa geografică şi prin posibilităţile ce le prezintă în vederea executării lucrărilor construirii unui port cu o suprafaţă mult mai mare decât a portului Constanţa.

In urma studiilor făcute de experţii navali ai marinei noastre de război, s'a întocmit proectul construirii bazei navale în această regiune, care a fost supus şi examinării amiralului britanic, Henderson, recunoscut ca mare specialist în această materie. Amiralul britanic l-a găsit că întruneşte condiţiile unei asemenea întreprinderi, atât din punctul de vedere naval, cât şi din punctul de vedere technic.

Portul ce se va construi la Taşaul, va prezenta o suprafaţă de zece ori mai mare decât a portului Constanţa şi într'ânsul vor putea fi adăpostite vase de război, de orice tip şi tonaj.

Această bază navală, impusă de interesele superioare ale apărării naţionale va însemna o nouă şi puternică afirmare a stăpânirei româneşti asupra Dobrogei, ale cărei porturi şi coaste trebue să le apărăm, după ce am făcut operă de civilizaţie şi de progres, în această provincie.

Discursul d-lui Goebbels

Cu prilejul închiderii congresului germanilor din străinătate, d. Goebbels, ministrul propagandei Reichului, a pronunţat un discurs, care nu poate fi desigur considerat ca o contribuţie la sforţările de destindere a situaţiei internaţionale.

D. Goebbels, după ce a aruncat asupra Marei Britanii bănuială că nutreşte gânduri nemărturisite împotriva Germaniei, a încheiat cu următoarele cuvinte :

„Lumea invidiază Germania condusă de cancelarul Hitler care nu va capitula niciodată".

Nimeni nu poate tăgădui realizările de o mare însemnătate pentru Germania, ale d-lui Hitler. Nimeni nu poate nega că prestigiul Germaniei a crescut simţitor. Şi tot astfel toată lumea e de acord că, în domeniul militar, Fuehrerul a fost un animator permanent şi că starea actuală a armatei germane se datoreşte neîntreruptei sale activităţi.

Dar, tocmai pentrucă toate aceste însuşiri dinamice ale conducătorului Germaniei au fost apreciate, diplomaţia statelor europene pacinice, a făcut toate sforţările spre a le atrage în sfera acţiunei de pace şi de colaborare internaţională. Nu putea fi nimic mai preţios pentru această operă de pace şi de civilizaţie, ca o Germanie disciplinată, puternică şi în continuă ascensiune. Pentru obţinerea acestei atât de utile colaborări, politica Marei Britanii a avut atâtea rezerve, aproape binevoitoare, faţă de Germania care prin acţiunea ei în domeniul internaţional a contrazis atât de des principiile tradiţionale ale politicei britanice. Dacă s'ar face bilanţul „succeselor" germane în domeniul internaţional, ar fi imposibil să nu se recunoască multora dintre ele origina în politica de rezerve a Marei Britanii, şi a altor state care în dorinţa lor de pace au mers de multe ori până la limita bunei lor voinţe.

Germania a făcut marea greşală de a nu pricepe adevăratul înţeles al acestei politici britanice, considerând-o drept o dovadă de slăbiciune. Şi fiindcă astăzi politica germană întâmpină rezistenţa hotărită a Marei Britanii şi a Franţei împotriva încercărilor de tulburare a păcei, ministrul propagandei Reichului se crede îndreptăţit să acuze aceste state că au gânduri ascunse împotriva Germaniei şi să anunţe că aceasta nu va capitula.

Nu va capitula ? In faţa cui ? In faţa căror ameninţări ? In faţa cărei primejdii ? Cine s'a gândit să atace Germania sau să-i stârbească ceva din suveranitatea ei? N'au fost oare împotrivă o serie întreagă de quasi-capitulări ale altora cari au asigurat atâtea succese germane ? N'au cedat marile puteri occidentale în faţa violării pactului dela Locarno? S'au uitat oare acele interminabile zile de la Londra, unde atâtea mari puteri reunite după violarea pactului locarnian aşteptau ca d. Ribentropp să binevoiască să sosească dela Berlin ? Dar pasivitatea faţă de anexarea Austriei ? Şi acum întreaga atitudine a Cehoslovaciei faţă de imixtiunea Germaniei într'o problemă internă, concesiunile duse până la extrema limită făcute de guvernul din Praga, sfaturile stăruitoare date de la Londra şi Paris, la Praga în vederea unei atitudini conciliante. nu sunt toate acestea quasi capitulări în faţa politicei germane ? In clipa când lordul Runciman a plecat la Praga n'a fost evident că misiunea sa este legată mai ales de spiritul de sacrificiu al guvernului din Praga ?

Greşala Germaniei este însă că ea a considerat toate acestea drept capitulări în faţa forţei, când în realitate ele erau şi sunt sacrificii în folosul ideei de pace, capitulări în faţa interesului suprem al tuturor popoarelor de a se înţelege pe cale amicală, de a lichida conflictul între ele pe cale de pacinice negocieri. Nesocotind, desigur cu voinţă, acest înalt sens moral al multiplelor concesiuni ce s'ar fi făcut ţărei sale, d. Goebbels consideră rezistenţa pe care o întâmpină astăzi Germania, drept o pretenţiune la capitularea ei, drept manifestarea unor gânduri ascunse împotriva Germaniei. In clipa când forţa germană şi-a dat seama că riscă să găsească în calea exagerărilor ei, o altă forţă considerabilă, iar nu numai concesiuni, abdicări şi vorbe, surprinderea i-a fost atât de mare, încât tot ea strigă astăzi împotriva „hoţului de păgubas".

Dar poate că cuvintele d-lui Goebbels n'au fost de cât o expresiune retorică în cadrul unui spirit de propagandă internă.

D. Hitler afirmându-şi pacifismul a spus odată — şi ziarul „Le Temps" o reaminteşte într'un articol recent — că lacă s'ar socoti câte case se pot clădi cu preţul a câtorva obuze distrugătoare, nimeni nu s'ar mai gândi la război.

Dacă acest gând şi această socoteală ar domina într'adevăr politica germană, s'ar evita îngrijorarea crescândă de astăzi. Dar, nu clădirile se înmulţesc în Germania de câtva timp ci obuzele pentru distrugerea clădirilor deja construite; muncitorii nu sunt concentraţi la activitatea lor pacinică şi producătoare ci în cazărmi, iar industria germană fabrică sârme ghimpate, puşti, mitraliere, avioane şi tancuri.

De data aceasta însă, lumea nu mai priveşte cu pasivitatea binevoitoare din trecut, ci — aşa cum se anunţă din Franţa — îşi ia măsuri de apărare spre frontierele de unde vine primejdia.

Aceasta nu înseamnă pretenţie la capitularea cuiva, ci conştiinţă de primejdie şi drept de apărare. Şi fiindcă aşa este, cercul solidarităţii pentru apărarea păcei se lărgeşte din ce în ce mai mult.

Congresul naţional-socialist dela Nüremberg

Tabăra în care sunt cantonate trupele însărcinate cu menţinerea ordinei

Pentru Moş Elisei Ursac

O scrisoare a d-lui ministru al apărării naţionale

Sesizându-se de articolul colaboratorului nostru, d. Al. Gregorian, apărut în numărul de Duminică sub titlul „Un erou care moare de foame", în care se arăta situaţia grea în

D. GENERAL ARGEŞEANU

care-şi duce bătrâneţele unul dintre eroii marelui nostru război, d. general Gh. Argeşeanu, ministrul apărării naţionale, a trimis d-lui Stelian Popescu, directorul ziarului nostru, următoarea scrisoare:

Domnule Director,

Adânc mişcat de articolul „Un erou care moare de foame", publicat în ziarul dvs. „Universul" cu data de Luni 5 Septembrie 1938 şi voind a veni în ajutorul bătrânului erou, vă rog să binevoiţi a ne comunica adresa lui moş Elisei Ursac.

Primiţi, vă rog Domnule Director, asigurarea frumoaselor mele sentimente,

Ministrul apărării naţionale,
General de divizie
(ss) ARGEŞEANU

❖

D. Stelian Popescu, directorul ziarului „Universul", a răspuns d-lui ministru g-ral Argeşeanu, indicându-i adresa cerută şi mulţumindu-i pentru solicitudinea arătată bătrânului erou.

Profităm şi de această ocazie spre a sublinia însemnătatea gestului d-lui ministru al apărării naţionale, de a se interesa cu toată promptitudinea de soarta acelora cari au înscris, prin faptele lor, frumoase pagini de eroism. Cinstirea şi respectarea lor îi înalţă pe acei cari ştiu să-i răsplătească aşa cum se cuvine.

Franţa ia măsuri de siguranţă

Rezerviştii chemaţi sub drapel. — Ofiţerii şi soldaţii în permisie invitaţi să se înapoieze în garnizoane

Paris, 5 (Rador). — Agenţia „Havas" transmite :

Dată fiind situaţia internaţională şi ca urmare a măsurilor importante luate de Germania pentru întărirea efectivelor şi materialului la frontiera franceză din nord-est, guvernul Franţei a trebuit să ia un anumit număr de măsuri de siguranţă.

Astfel, au trebuit să fie chemaţi sub drapel rezerviştii pentru a se menţine efectivele complete ale trupelor din fortăreţe.

Deasemeni au primit ordin să se înapoieze la garnizoanele lor toţi ofiţerii şi soldaţii cari se aflau în permisie.

Este vorba deci de măsuri inevitabile de precauţiune.

Aceste măsuri nu trebuie să îngrijoreze opinia publică al cărei sânge rece este de altfel un element esenţial pentru menţinerea păcii.

Ultimele informaţiuni asupra situaţiei generale par a arăta că există o evoluţie spre o destindere simţitoare.

ANGLIA VA PROCEDA LA FEL

Londra, 5 (Rador). — In cercurile diplomatice se afirmă că guvernul francez ar fi informat guvernul Marei Britanii asupra măsurilor militare luate în lungul graniţei de est a Franţei.

Se crede deasemeni că guvernul britanic va iua la rândul său precauţiuni asemănătoare în deosebi în domeniul apărării antiaeriene.

INTĂRIREA LINIEI MAGINOT

Serviciul special al „Universului"

Paris, 5 (Radio-Central). — Guvernul francez a hotărît dublarea efectivelor de pe linia Maginot. Hotărîrea a fost luată în urma faptului că Germania a adus două noui divizii pe malul opus al Rinului, la Freiberg, lângă Breisgau.

Trupele franceze cari vor fi aduse pe linia Maginot vor fi luate în special dela Metz şi din alte garnizoane dela graniţă, iar numărul lor se va ridica la 15 mii de oameni.

Cercurile iniţiate franceze precizează că n'au fost concentrate anumite contingente întregi, ci ordinele de concentrare au fost individuale şi adresate mai ales, specialiştilor.

❖

In numărul său de mâine ziarul „Petit Parisien" scrie că măsurile guvernului francez au fost luate din cauză că Germania a concentrat aproximativ un milion şi jumătate oameni la graniţa franceză. Germania nu trebue să fie deloc neliniştită de măsura guvernului francez, căci ea nu face altceva decât să contribue la asigurarea păcii.

❖

Paris, 5 (Radio-Central).- Măsurile militare luate de guvernul francez şi publicate azi d. a., n'au provocat nelinişte nici la Paris nici în ţară.

Cercurile competente subliniază că este vorba de măsuri normale de precauţiune, din cauza mişcărilor de trupe la frontiera Germaniei. Recruţii concentraţi pentru completarea efectivelor fortificaţiilor au fost luaţi din regiunea frontierelor, astfel că ocuparea fortificaţiilor va fi terminată în câteva ore.

CE SPUN GERMANII

Berlin, 5 (Rador). — *Agenţia DNB publică următorul comentariu în legătură cu informaţia Agenţiei Havas privitoare la chemarea sub drapel a rezerviştilor francezi:*

„Informaţia cu privire la măsurile militare franceze luate la frontiera noastră de vest este cu atât mai surprinzătoare cu cât ea vorbeşte în acelaşi timp de o destindere marcată în situaţia generală.

Germania nu a contestat niciodată nimănui dreptul de a lua măsurile necesare pentru a-şi asigura apărarea. Acest lucru este adevărat şi în ce priveşte linia Maginot.

Pe de altă parte, ar putea şi Germania să invoce acelaş drept spre a face faţă oricărei eventualităţi şi pentru aceasta ea a luat măsuri de apărare asemănătoare la frontiera occidentală.

Tot aşa cum Germania nu a interpretat măsurile de precauţiune franceze ca o ameninţare directă şi intenţionată, Franţa nu poate la rândul ei să interpreteze măsurile luate de Germania ca o ameninţare şi ea ar face bine să evite toate măsurile care ar depăşi cadrul dictat de împrejurări.

Focul dela moara Herdan

Au fost mistuite de flacări magaziile şi uscătoria de macaroane. — Pagubele se evaluiază la 1.500.000 lei

Un violent incendiu a izbucnit Luni noapte la moara Herdan din şoseaua Basarab No. 15.

Iată împrejurările în cari a luat naştere incendiul :

In partea dela stradă a morii sus zise, pe o lungime de aproximativ 100 metri, se află o lungă clădire alcătuită din parter şi etaj. La începutul clădirii, jos la parter, este fabrica de macaroane, iar la etaj magaziile şi uscătoria. In partea dela mijloc a clădirii funcţionează cofetăria, iar la cealaltă extremitate este brutăria.

Alături de capătul clădirii unde este fabrica de macaroane, se găsea o magazie unde era instalat un ferestrău circular, ce servea la tăiatul lemnelor.

Focul, — care a izbucnit după miezul nopţii, — a luat naştere dela această magazie, — flacările propagându-se la acoperişul uscătoriei de macaroane pe care l-a cuprins în scurtă vreme, trecând apoi la primul etaj, unde funcţiona uscătoria şi magaziile pe care le-a incendiat, de asemeni în întregime.

❖

Echipa de pompieri a fabricii a procedat la primele lucrări de localizare a incendiului — la scurtă vreme sosind şi toate posturile de pompieri, sub comanda d-lor colonei : Lupaşcu, Boboc, Petre Nicola, maior Popescu-Pante etc.

❖

Din partea autorităţilor au venit la locul incendiului d-nii: chestor Alfred Paximade, şeful Siguranţei Capitalei şi inspector dr. Eugen Cionţa, sub-şeful poliţiei judiciare ; comisarii-şefi : Gurgu dela circ. 34 de poliţie şi Vornescu, de serviciu pe chestura a IV (Verde).

❖

Străduinţele pompierilor s'au îndreptat dela început la localizarea incendiului, ceeace s'a şi izbutit, nu după multă vreme,— el fiind limitat doar la magazii şi uscătoria de macaroane de la etaj, — flăcările nemaiputând trece jos la parter, la fabrica de macaroane, între etaje clădirea fiind prevăzută cu planşee de beton. De asemeni incendiul nu s'a putut propaga nici la cofetărie sau brutărie cari sunt despărţite de uscătorie prin ziduri izolatoare.

Târziu, spre dimineaţă, pompierii au izbutit să stingă focul definitiv, după ce flăcările au mistuit însă în întregime magaziile şi uscătoria de macaroane.

După cum ne-a declarat însuş d. Sever Herdan, — unul din proprietarii sosit şi d-sa — imediat la faţa locului, — pagubele pricinuite de incendiu se evaluiază, aproximativ, la suma de 1 milion 500.000 lei.

Cu facerea anchetei necesare spre a se putea stabili cu preciziune împrejurimile în care a luat naştere incendiul, se ocupă d. comisar Gurgu, şeful circomscripţiei 34 poliţieneşti, în raionul căreia se află situată moara Herdan.

D. CORBIN
ambasadorul Franţei la Londra

——xXo●●oXx——

Ciocniri grave între poliţie şi indigeni în oraşul Kottayan

Calcuta, 5 (Rador). — *O proclamaţie a maharadjahului din Travancore că se vor lua măsuri împotriva nesupunerii civile a dat loc la grave ciocniri în oraşul Kottayan.*

Mulţimea a aruncat cu pietre şi a rănit 11 poliţişti şi 9 soldaţi.

Trupa făcând uz de arme, un manifestant a fost ucis, iar trei răniţi.

——xXo●●oXx——

Focul din pădurea Bucşani

Giurgiu, 5 Septembrie

Duminică dimineaţa, un puternic incendiu s'a declarat în pădurea, proprietatea Eforiei spitalelor civile, situată în apropiere de com. Bucşani.

Focul a distrus 25 ha., pădure între 2—6 ani, din parchetele No. 12 şi 16.

Cu mare greutate focul a putut fi localizat, cu ajutorul locuitorilor şi al autorităţilor comunale din com. Podişor.

Din primele cercetări, făcute la postul de jandarmi, se crede că focul a fost pus de către necunoscuţi.

Mari pagube provocate de revărsarea Nilului

Cairo, 5 (Rador). — Populaţia şi trupele din geniu lucrează din răsputeri la consolidarea digurilor Nilului, care a atins nivelul maxim.

In mai multe locuri apele au ieşit din albie. Satul Beniatia a fost acoperit de valuri, dar locuitorii au putut fi salvaţi, graţie măsurilor de prevedere luate de guvern, care a trimis imediat bărci şi echipe de salvare.

In regiunea Minia sunt inundate ţinuturi întinse. Pagubele sunt foarte mari.

Insula Muti şi satul Omdesman au fost evacuate de populaţie.

——xXo●●oXx——

Surorile gemene Dionne vor fi operate de amigdalită

New-York, 5 (Rador). — *Cele cinci surori gemene Dionne vor fi supuse unor operaţii pentru extragerea glandelor amigdale,— anunţă ziarele americane după o telegramă primită din Callander (Canada).*

Dela dreapta spre stânga d-nii : g-ral Gamelin, şeful statului major al apărării naţionale franceze, g-ral Prioux şi g-ral Garchery, membru în consiliul superior de război, examinând planul de operaţii, care s'au desfăşurat zilele trecute pe câmpul dela Valdahon

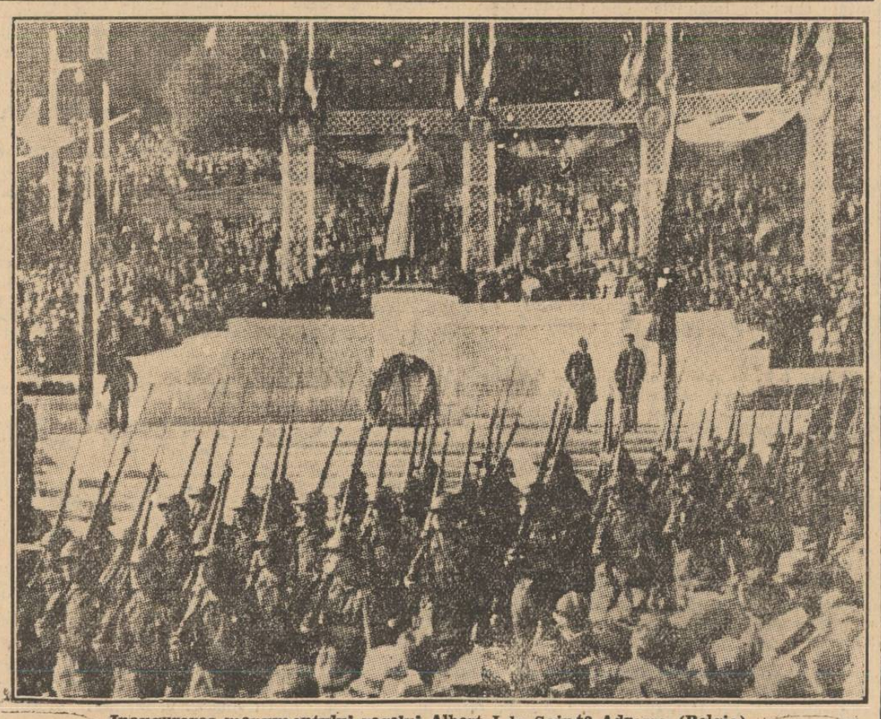

Inaugurarea monumentului regelui Albert I la Sainte-Adresse (Belgia)